

کتابی عاشورایی که در قالب و بیان نوآورانه است؛ از زبان قهرمانان کربلا

شاعران آئینی بعد از انقلاب با خلق آثار ادبی فاخر و مانا، نقش مؤثری در غنابخشی به این گونه از ادبیات داشته اند.

شاعران آئینی بعد از انقلاب با خلق آثار ادبی فاخر و مانا، نقش مؤثری در غنابخشی به این گونه از ادبیات داشته اند.

به گزارش خبرنگار مهر، زمانی است که با ورود اسلام، فرهنگ اسلامی بر تمام شؤون زندگی ایرانیان سایه افکند و فضای فرهنگی و اجتماعی ایرانیان را سرشار از آموزه های قرآنی و اسلامی کرد شعر مذهبی فارسی متولد شد و در دامن اسلام رشد کرد. ذبیح الله صفا در کتاب تاریخ تحول نظم و نثر فارسی آورده است: «قرن چهارم همانطور که دوره بلوغ اسلامی و ادب عربی است به همان نحو مهمترین و بارآورترین عهد ادب فارسی و عصر ظهور گویندگان بزرگ و فصیح در نواحی شرقی ایران است.»

از اواخر قرن چهارم نخستین بارقه های شعر آئینی در بین فارسی زبانان درخشیدن گرفت و این به واسطه ی حضور شاعرانی چون، بلخی و کسایی و مروزی و فردوسی است که راهی جدا از مدیحه سرایی رایج را در پیش گرفتند.

سقوط سلسله های حکومتی همچون خوارزمشاهیان و سلجوقیان و نیز فروپاشی حکومت عباسی بغداد، شعر درباری را نیز تا حدودی از رونق و اهمیت دور کرد و زمینه برای مفاهیم دیگری همچون عرفان و تصوّف فراهم شد. از سوی دیگر، با شکستن سلطه ی این حکومت ها، استبداد مذهبی حاکم در قرن های پنج تا هفتم نیز کاهش یافت. از این رو معارف دینی و مفاهیم مذهبی در آن تجلی بیشتری نمود و شاعران توانایی همچون عطار، مولانا جلال الدین و دیگران، توانستند به اشعار درباری، جلوه ای کاملاً مذهبی و اعتقادی ببخشند. دوران صفویه اوج و شکوه فرهنگ ایرانی اسلامی در ایران با نام شاعران پر آوازه ای در شعر آئینی پیوند خورده است که از جمله آن می تواند به محتشم کاشانی و شعر معروف او در وصف امام حسین (ع) و عاشورا سخن گفت. کمال الدین مُحتشَم کاشانی شاعر سده دهم هجری در دوره صفوی بود. شغل اصلی وی بزاری و شعربافی است. او که از پیروان مکتب وقوع و از مهم ترین شاعران مرثیه سرای شیعه است، ترکیب بند «باز این چه شورش است که در خلق عالم است» را سروده که یکی از معروف ترین مرثیه ها برای شهدای عاشورا در ادبیات فارسی است. محتشم به گفته خود ترکیب دوازده بند را با استعانت از اهل بیت (ع) در ترسیم واقعه کربلا سروده است.

شاعران آئینی بعد از انقلاب نیز با خلق آثار ادبی فاخر و مانا، نقش مؤثری در غنابخشی به این گونه از ادبیات داشته اند و امروز نیز این میراث نادر و بی بدیل را با آفرینش ها و زایش های جدید در هم آمیخته اند.

ادبیات عاشورایی در طرح مبتکرانه

سیداکبر میرجعفری از شاعران پرسابقه و جوشیده در دل ادبیات این سرزمین است که بی هیاو، همیشه مشغول پژوهش و سرایش بوده است. کتاب «امان نامه» او هم که یک دفتر شعر عاشورایی است و نشر قو آن را در آورده، کار بدیعی در ادبیات عاشورایی به شمار می رود که دربرگیرنده نگاه متفاوت شاعر به مضامین واقعه کربلا در قالب اشعار کلاسیک است. کتابی که در مهرواره هوای نو حائز رتبه برتر در رشته شعر و نوحه شده است.

شعرهای این کتاب در قالب نامه سروده شده و شاعر از زبان قهرمانان کربلا به افراد، شخصیت ها یا مردمان دنیا نامه نوشته و سخنان خود را بیان کرده است. مثلاً از حسین بن علی علیه السلام به زبان های زنده دنیا، از عبیدالله بن خُرجی به حسین بن علی علیه السلام، از طرمح بن عدی به حسین بن علی بن ابیطالب، از اویس قرنی به طرمح بن عدی، از ما (جماعتی گریخته از سپاهیان عبیدالله) به خبرگزاری های هزاره سوم، از رحیم مؤذن زاده اردبیلی به علی بن حسین، از حبیب بن مظاهر به سلیمان بن صُرَد خزاعی، از سیدحسن حسینی به شمر؛ نماد لعنت و تباهی، از فرات به فرات، از فاطمه بنت حزام (ام البنین) به فاطمه بنت رسول الله، از نخلستان کوفه به مسلم بن عقیل و از علی شریعتی مزینانی به حسین بن علی بن ابیطالب.

این کتاب، هم در قالب و هم در بیان، مبدعانه و نوآورانه است و این حرکت ابتکاری شاعر از دید داوران مهرواره هوای نو دور نمانده است.

سیداکبر میرجعفری در خصوص کتاب خودش می گوید: «امان نامه یک کتاب شعر عاشورایی است که تمام شعرهای آن در قالب نامه تنظیم شده و اغلب شعرها (نامه ها) در قالب شعر سپید یا غیر کلاسیک هستند. بعضی از نامه ها، پیوست هم دارند که

هر پیوست، شعری مستقل به حساب می آید. این کتاب ادامه «چند مجلس از دهه اول» بنده است که شعرهای آن مجموعه نیز سپید هستند.»

«چند مجلس از دهه اول» جایزه تقدیری کتاب سال ۹۲ را به دست آورده بود. چنان که کتاب حاضر یعنی همین «امان نامه» در پانزدهمین جشنواره شعر فجر، برگزیده شده بود و میرجعفری را به جایزه این جشنواره معتبر ادبی رسانده بود.

«ریحان هایی که مادرم دوست داشت»، «پایان رنگ های جهان»، «گنجشک اشتیاق کمی نیست»، «چارپاره»، «بازار سیاه گیسو»، «گزیده گلستان سعدی»، «گزیده اشعار شب های شعر عاشورای شیراز»، «گندم و بلدرچین» و «ای بی نشان محض» از دیگر کتاب های سیداکبر میرجعفری است.